

Integrovaný tematický blok Vysoko efektívneho učenia pre 5. ročník

Vyučovanie v súvislostiach, zážitkové učenie, prepojenie učenia s rozvojom sociálnych zručností/životných zručností umožňuje vyučovacia jednotka integrovaný tematický učebný blok v trvaní 90 minút. Táto forma vyučovania je overená inovačným programom Vysoko efektívneho učenia/VEU podľa S. Kovalikovej. Integrovaný tematický učebný blok predstavuje základnú podobu tematického projektu v školskom aj mimoškolskom prostredí. Uplatňuje sa tiež pri vyučovaní prierezových tém školského vzdelávacieho programu.

Názov bloku: O čom snívame – to žijeme

Téma: Sociálno-finančná gramotnosť

Predmet: Práca s informáciou a komunikácia

Integrovaný tematický blok bol odučený v rámci tematického týždňa **Snívame radi**. Predchádzali mu aktivity: tematická maľba – O čom snívam (v predmete výchova umením) a voľné písanie – O čom snívam (v predmete: slovenský jazyk a literatúra).

Ciele (kompetencie žiaka – čo bude žiak vedieť):

- Zrozumiteľne, jasne opísať svoj sen.
- Naplánovať si postupné kroky na splnenie svojho sna.
- Prezentovať svoj plán spolužiakom.

Rozvíjané sociálne zručnosti: Vytrvalosť, snaha.

Prejavy vytrvalosti:

- plánovanie činností, ktoré vedú k premene sna na skutočnosť,
- pomenovanie prekážok, ktoré bránia k dosiahnuť cieľ,
- tvorivé hľadanie riešení ako prekonávať prekážky pri plnení snov,
- schopnosť požiadať o pomoc, radu,
- dokončenie začatého diela aj napriek prekážkam.

Prejavy snahy:

- opakované hľadanie, skúšanie nových riešení napriek prekážkam,
- ponuka pomoci pokiaľ je potrebná,
- prerobia prácu, ak nie je dostatočne kvalitná, nezodpovedá ich možnostiam.

Čo chceme deti naučiť (kľúčové učivo)

My všetci môžeme svoje sny premeniť na realitu. Aby sme sen zmenili na cieľ, treba ho pomenovať, dať mu konkrétnu podobu (vytvoriť jeho obraz, čo najjasnejšie a najpresnejšie opísať slovami). Aby sa sen stal skutočnosťou, je potrebný dôkladný plán, ktorý musí obsahovať štyri dôležité kroky: - AKO? budem konať, - KEDY? budem čo robiť (časový harmonogram), - ČO? budem potrebovať

(prostriedky, zdroje), - ODKIAL? získam prostriedky (zdroje).

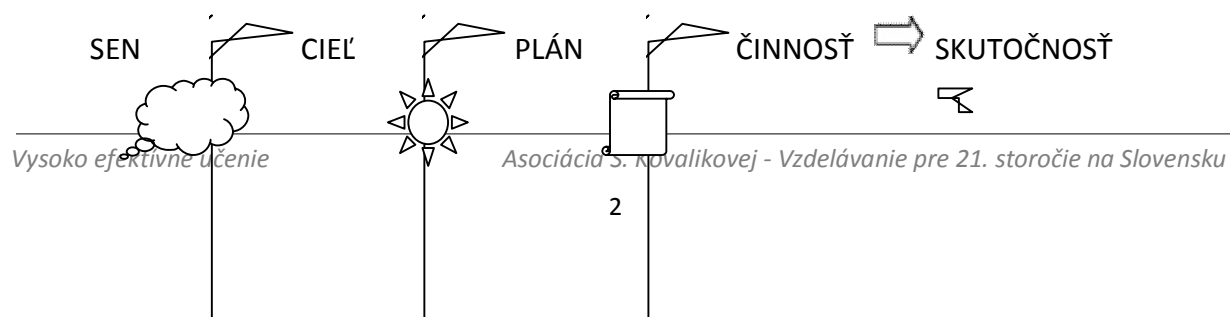
Program bloku:

1. Inštrukcia (postup) pred začiatkom učenia
2. Komunita – O mojom sne
3. Výklad učiva
4. Energizér
5. Výberové aplikačné úlohy
6. Prezentácie vybraných úloh
7. Reflexia učenia

Opis facilitácie bloku:

1. Inštrukcie pred začiatkom učenia: Na konci predchádzajúceho bloku dá učiteľ žiakom list s citátom Heinricha Schliemanna, ktorý je motivačným listom, uvedením do problematiky aj inštrukciou, čo je potrebné doniesť na blok – O čom snívame – to žijeme (list – príloha č. 1).
2. Komunita (20 min.): Sedenie v kruhu na koberci, vnútri kruhu sú rozložené donesené výkresy s namaľovanými snami, resp. papiere s voľným písaním o snoch. Učiteľ začne debatu otázkou, či žiaci poznali Schliemannov sen a čo si o ňom mysleli pri prvom počutí, čo si o tom sne myslia dnes. Potom ich vyzve, aby si navzájom prerozprávali svoje sny. V skupinovej diskusii vyjadrujú svoje názory, čo ich na snoch spolužiakov zaujalo, čo im bráni v realizácii vlastných snov a naopak, čo je potrebné urobiť, aby sa sny mohli stať skutočnosťou. (Kto porozpráva svoj sen, zavesí ho na vopred pripravené miesto – nástenku). Diskusia sa ukončuje zamyslením nad citátom H. Forda: “Ak si myslíte, že to dokážete, máte pravdu. Ak si myslíte, že to nedokážete, tiež máte pravdu.”
3. Výklad učiva (7 min.): „Cesta k objaveniu Tróje bola dlhá a strastiplná, dá sa povedať, že primeraná náročnosti sna. Dôležité je, že bola a že sa sen uskutočnil. My všetci môžeme pre svoj sen urobiť veľa. Aby sme sen zmenili na cieľ, treba ho pomenovať. To sme už urobili – sú to naše maľby, voľné písania, je to naše rozprávanie. Sen sme zhmotnili, má konkrétnu podobu. Aby sa mohol realizovať, je potrebný dôkladný plán, ktorý musí obsahovať štyri dôležité kroky: - AKO? budem konať, - KEDY? budem čo robiť (časový harmonogram), - ČO? budem potrebovať (prostriedky), - ODKIAL? získam prostriedky (zdroje).“

Pri výklade sa využíva PLAGÁT, schéma krokov na dosiahnutie sna (podľa BUS Program finančného vzdelávania pre ekonomicky znevýhodnené skupiny, Hankociová M., Dorková V., Danková K., 2009-2010, str.1)

4. Energizér (1 min.): Deti sa postaví a vytvorí veľký kruh. Učiteľ dáva pokyny: „Urobí krok dopredu, kto rád sníva.“ Dopredu vykročia tí, ktorí by na položenú otázku odpovedali áno. Kto by na otázku odpovedal nie, ostáva stáť na svojom mieste. Po každom vykročení sa všetci vrátia na pôvodné miesto v kruhu. Učiteľ položí ďalšiu otázku.

Príklady otázok:

- rád sníva,
 - čítal knihu Objavenie Tróje,
 - rád pomáha druhým uskutočňovať sny,
 - pozná meno ženy, ktorá stála po Schliemannovom boku,
 - pozná niekoho, kto uskutočnil svoj sen,
 - verí, že dokáže zmeniť svoj sen na skutočnosť,
 - ...
5. Spracovanie aplikačných úloh (30 min.): Individuálne, pretože každý má iný sen. (V prípade náhody rovnakého sna môže úlohu spracovať dvojica, resp. trojica). Každá úloha musí obsahovať 4-krokový plán na splnenie sna. Čas na prezentáciu je max. 2 min.

Deti majú k dispozícii potrebný materiál (plagáty, fixky, farby, farebné papiere, časopisy, nožnice, lepidlo, krepový papier, stuhý...).

Vyberajú si jednu z úloh:

- a) Napíš a zarecituj báseň o tom, ako *cielavedomo, hrdo kráčaš za svojim snom. V básni opíš všetky kroky potrebné pre zmenu sna na skutočnosť (aspoň 2 slohy).*
- b) Napíš a zaspievaj pieseň o tom, ako *cielavedomo, hrdo kráča mladý človek za svojim snom. V piesni opíš všetky kroky potrebné pre zmenu sna na skutočnosť (aspoň 2 strofy).*
- c) Nakresli komiks, v ktorom *hlavná hrdinka cielavedomo kráča krok za krokom k splneniu svojho sna. Znázorni všetky kroky potrebné pre zmenu sna na skutočnosť (aspoň 4 obrázky).*
- d) Vytvor koláž postupných krokov, ktoré *treba vykonať, aby sa sen zmenil na skutočnosť (formát A3 alebo A2).*
- e) Zahraj pantomimickú etudu alebo zatancuj tanečnú kreáciu: *Hanka Cielavedomá/ Milan Cielavedomý premenil svoj sen na skutočnosť. Znázorni všetky kroky potrebné na dosiahnutie tohto cieľa (trvanie max jeden a pol minúty).*

- f) Navrhni príručku pre tých, ktorí plánujú premeniť svoje sny na skutočnosť: *Ako si splniť svoj sen. Príručka obsahuje všetky kroky potrebné pre zmenu sna na skutočnosť.*
- g) Zostroj rebrik, po ktorom možno kráčať za svojim snom. *Znázorni na ňom všetky kroky potrebné pre zmenu sna na skutočnosť.*

Úlohy pre tých čo skončili skôr.

Deti využijú rôzne zóny v triede - čitateľský kútik alebo kútik s počítačom na prácu na nasledujúcich úlohách. Náročnejšie úlohy deti dokončia doma.

- a) Nájdem Schliemanna v našej knižnici? (V čitateľskom kútiku spracuj stručný referát, maximálne jedna strana A4).
- b) Čo o Schliemannovi prezradí internet? (Priprav krátku prezentáciu v Power-pointe, cca 5 - 7 slidov.)
- c) Snívam. (V relaxačnom kútiku snívaš, o čom chceš)
6. Prezentácia spracovaných úloh a poskytnutie spätnej väzby (20 min.): Vybrané úlohy deti postupne prezentujú pred celou triedou. Ostatní si všímajú, ako jednotlivé kroky k splneniu sna zabudoval každý do svojej prezentácie. Deti hovoria o tom, čo na prezentáciách oceňujú a dávajú podnety čo mohlo byť urobené inak. Pri hodnotení úloh je rešpektované kritérium SSS (splnenie - bolo splnené zadanie úlohy v časovom limite; správnosť – obsahuje všetky kroky cesty od sna k novej skutočnosti; súhrnnosť - čo navyše urobil). Pokiaľ všetky deti neodprezentujú svoje úlohy, pokračujeme v prezentáciách na ďalších hodinách, blokoch.
7. Reflexia (12 min.) - Deti v kruhu odpovedajú na niektoré z nasledujúcich otázok.
- Čo považujem za najdôležitejšie dnešné poznanie?
 - Čo potrebujem zmeniť vo svojom myslení, konaní?
 - Kto zistil podobné skutočnosti ako ja?
 - Kto verí, že raz „objaví Tróju“
 - Aké životné zručnosti človek potrebuje na dosiahnutie svojich snov? Ako sa prejavujú pri plnení snov?
 - Ako môžeme potrebné životné zručnosti v každodennom živote trénovať?

Vyjadrenie vzájomných ocenení (opisným, nehodnotiacim jazykom):

„Keď Vlado čakal, kým bude voľná kopírka, to bola trpezlivosť.“

Vyjadrenie pocitov (gestom - palec hore, palec dolu):

- Ako som sa dnes cítil?

Použité zdroje:

- BUS Program finančného vzdelávania pre ekonomicky znevýhodnené skupiny, Hankociová M., Dorková V., Danková K., 2009-2010)
- <http://www.skola21.sk/kniznica/kurikulum/integrovan-y-tematicky-blok/dalej>

Zoznam príloh:

č.1 – Osobný list pre žiaka

Spracovala: Antónia Matušková, ZŠ Kvačany

Milý Janko!

Určite vieš, že Heinrich Schliemann ako malý chlapec vyhlásil: „Keď budem veľký, objavím Tróju.“

Možno by nikto z nás o tomto výroku nevedel, keby tento svoj detský sen jedného dňa aj uskutočnil. Vôbec to nemal ľahké. Sen sa zdal príliš utopický, nemal finančné zázemie, ale mal chuť a odvahu uskutočňovať svoj sen a mal priateľov, ktorí mu verili.

Aj my radi snívame. Aby naše sny neostali len v našich predstavách, naučíme sa, ako sa tieto sny môžu zmeniť na ciele a ako sa tieto ciele budú dať uskutočniť.

Verím, že ponuka je lákavá a preto si na budúci blok PIK-u dones výkres, na ktorý si namaloval svoj sen počas VUM, alebo voľné písanie, ktoré si vytvoril na hodine SJL.

Spolu sa naučíme objavovať Tróju.

Tvoja p. uč. Matušková

V Kvačanoch 20. apríla 2012

Integrovaný tematický blok bol uskutočnený v rámci projektu Nadácie pre deti Slovenska Building and understanding skills for independent life and newly emerging needs, realizovaný v spolupráci s Asociáciou S. Kovalikovej - Vzdelávanie pre 21.storočie na Slovensku, podporený Citi.